

Tyttökodin tapaus

LAURA
ANDERSSON

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Copyright © Laura Andersson ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

ISBN 978-951-1-46099-2

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2024

*Toisinaan todellisuus on liian monimutkainen.
Tarinat antavat sille muodon.*
Jean-Luc Godard

ENSIMMÄINEN OSA

Kesäkuun alku

ENSIMMÄINEN LUKU

Kaupunki ei koskaan ollut niin suuri kuin kuvitteli olevansa.

Keskellä korkeita rakennuksia, ihmisvilinää ja raitiovaunuja ei voinut kuvitellakaan, kuinka nopeasti se voi päättyä. Mutta ei tarvittu kuin yksi metsä, lahoavien puutalojen rivi tai lyhyt merimatka, ja se turva ja vapaus, jonka olin oppinut kaupunki-alueeseen yhdistämään, katosi jälkiä jättämättä. Kaikki muuttui. Kiviseiniä ja herraskaisissa asuissaan tärkeileviä ihmisiä ympäröi jokin villimpi. Kuin orjantappurapensas muinaisen kuninkaanlinnan ympärillä, alituisen valmiina levittäytymään takaisin alueelle, josta se oli hartiavoimin kitketty.

Luonto ei luovuttanut, ei mitä tuli maahan, mutta ei, niin kuin usein epäilin, myöskään mitä tuli meihin ihmisiin. Se odotti kärsivällisesti näkökenttämme laitamilla, mistä se leviäisi kulovalkean lailla, jos yksikin kipinä tarjoaisi siihen mahdollisuuden.

Kun poliisivene, jonka perätuhdolla istuin, teki tietään merenpinnan kevyiden laineiden läpi, kuvittelin hetken, kuinka syväällä allamme vesi virtasi. Jossakin vaiheessa valo ensin himmenisi, sitten kai loppuisi kokonaan. Jossakin jalkojeni ja veneen kulu-neen pohjan alla aukeni aivan toinen maailma. Siellä asuvilla oli-
oilla oli oma elämänsä, eikä niitä kiinnostanut, mitä me pinnan asukkaat puuhailimme. Saatoin hetkeksi upottaa sormeni viileään veteen, rikkoa ohuen kalvon joka meidät erotti, mutta oikeas-

taan en tiennyt pinnanalaisesta elämästä mitään. Maistoin leppeän kesätuulen kuljettaman suolaisuuden suussani, ja se olisi voinut tuntua miellyttävältä, mutta juuri nyt se sai minut ajattelemaan tuntematonta valtakuntaa allani.

Kun astuin maihin huteralle puulaiturille kymmentä minuuttia myöhemmin, tunsin yhä, kuinka päässä keinui. En ollut tottunut matkustamaan veneessä. Aurinko oli paistanut täydeltä terältä koko viikon, ja sininen taivas peilautui uljaasta merenpinnasta. Tuulta ei ollut nimeksikään, ja silti voin hiukan pahoin. Meressä oli kummallista voimaa.

Komisario Elias Huhta Helsingin poliisista auttoi takanani maihin seuranamme matkanneen naapurini ja hyvän ystäväni Anni Kososen. Anni astui laiturille yksi siisti pikkukenkä kerrallaan, nosti päänsä ja käveli kuin luotisuoraa viivaa pitkin viereleni. Häntä eivät pienet laineet vaikuttaneet hidastavan, enkä voinut olla hymyilemättä. Anni oli täällä tehtävä mielessään, ja silloin kuin hän oli sellaisessa mielentilassa, häntä oli vaikea pysäyttää pienestä koosta ja harhaanjohtavasta suloisuudesta huolimatta.

Ja sittenkin... Vilkaisin hänen kasvoihinsa. Hän oli määrätietoinen ja innoissaan niin kuin olin osannut odottaakin. Mutta jokin hänen silmissään oli kiinnittänyt huomioni jo merimatkan aikana. Rypistin otsaani. Hänen mieltään painoi jokin, vaikka hän yritti urheasti esittää muuta. Hän katseli ympärilleen odottavaisena, mutta samalla näin hänen huohtavan hiljaa, kuin jokin raskas ajatus olisi viivähtänyt hänen mielessään.

Huhta köytti poliisiveneen kiinni ja asteli rauhallisesti vierellemme. Hän vaihtoi pari sanaa laiturille ilmaantuneen univormuasuisen miehen kanssa samalla kun vilautti tälle virkamerkkiään. Mies silmäili minua ja Annia kulmat kevyessä kurtussa mutta viittoi sitten meidät eteenpäin.

– Mihin suuntaan? Anni kysyi laiturin päässä.

Huhta osoitti kohti taivasta. Rantaa pitkin kulki kaareutuva hiekkatie, ja kun kohotin katseeni, näin vain sen yläpuolella kohoavat jyhlät kiviset muurit.

– Muurien sisällekö?

– Ei, vaan kohti punaista rakennusta niiden takana. Minä näytän tien, Huhta sanoi hymyillen veitikkamaisesti.

Hän johdatti meidät rantatien laitaa kohti muureja. Tien reunalta laski kivinen törmä suoraan mereen. Voikukanlehdet puskiivat sieltä täältä kivien läpi, ja ruohon seassa kasvoi apilaa ja heinää. Selkälokki lensi päämme päällä kirkuen, mutta muuten oli hiljaista. Huhta kääntyi muurien välistä ylöspäin johtavalle kaapelille polulle. Muurien yläpuolelle korkeuksiin nousi leveän punaisen rakennuksen tiiliseinä, jonka auringonsäteet saivat hehkumaan. Kuin palatsi – tai vankila. Tunsin itseni äkkiä hyvin pieneksi näiden ikivanhojen rakennelmien edessä.

– Onko tämä ensimmäinen kertanne Suomenlinnassa? Huhta kysyi.

Nyökkäsimme molemmat. Saari oli armeijan käytössä, ei tänne niin vain tultu. En tiennyt miten Huhta ajatteli, että olisimme siinä onnistuneet.

– Tämä on komea paikka, hän sanoi, – osallistuin omina poliisikouluajikoinani harjoituksiin saaren luolissa. Saari tunnettiin silloin yhä nimellä Viapori. Noiden muurien alla on myös vanhoja vankityrmiä. Karmivia paikkoja. Ties keitä niihin on vuosisatojen varrella heitetty virumaan. Tällä paikalla on monivaiheinen historia.

Vilkaisin muureja kohti. Kaareva kiviportti johti niiden sisään, ja pienen käytävän päässä erottui merelle päin avautuva pikkuruinen ikkuna. Vankityrmiä tuollaisten sisällä... Se kuulosti karmivalta. Oli erikoinen ajatus, että tässä me taivalsimme

mitä viehättävimmän kesäpäivän keskellä, suuri taivas yllämme, ja vieressä kiviseinät kantoivat yhä muistoa siitä, kuinka jotkut oli lukittu kaiken päivänvalon ulottumattomiin. Kuinka yksinäistä, kuinka pimeää kivisessä tyrmässä olikaan täytynyt olla.

Hetken mietin, mikä meidät ihmiset toisinaan sai käyttäytymään niin armottomasti toisiamme kohtaan. Miksi rangaistukset, joita toisillemme määräsimme, saattoivat olla niin pohjattoman julmia?

Tie nousi ja kaartui vielä lisää, ja sitten Huhta ohjasi meidät pieneen puiseen portaikkoon, joka kulki punatiiliseen seinään jätetystä aukosta avaralle, ruohikkoiselle sisäpihalle. Asteltuaan nurmialueen keskelle hän pysähtyi ja osoitti punatiilirakennuksia ympärillään. – Tervetuloa Palmstiernan linnakkeeseen! Täällä maamme poliisivoimat koulutetaan.

Kaksikerroksiset vankat seinät ympäröivät meidät joka puolelta, ja taivas laskeutui kuin katoksi niiden päälle. Pihamaalla vallitsi rauha. Kurkistelin kohti korkeita ikkunoita, joista osa oli auki, mutta en nähnyt liikettä niiden takana.

Anni nosti kätensä auringon suojaksi tähyillessään rakennuksia kohti. – Täällä ei varmaankaan kesällä ole paljon väkeä?

– En usko, Huhta sanoi. – Haluatteko kurkistaa hiukan lähempää?

Anni nyökkäsi. Hän ei kuitenkaan liikkunut, katsoi vain minuun epävarman näköisenä. Sitten hän käänsi päänsä Huhdan suuntaan. – Sopsisiko kysyä jotakin?

Huhta nyökkäsi uteliaana.

– Mitä... mitä te oikeastaan olette mieltä siitä, että nainen haikautuisi poliisikouluun?

Huhta tarkkaili Annia mietteliäänä. – Haluatteko rehellisen vastauksen, rouva Kosonen?

Anni nyökkäsi. – Arvostaisin juuri sellaista.

Huhdan suu levisi hymyyn. – Kuulkaahan siis. Jos rouva Loimola olisi pari vuotta sitten kysellyt tätä minulta; jos hän olisi kertonut, että nuori rouva hänen naapuristaan pohtii poliisikouluun pyrkimistä... Minä epäilen, että olisin vastannut jotakin suorasukaista ja ehdottanut, että tämä rouva miettisi tarkemmin sitä, minkälaiset työt sopivat naisihmisille. Pahoittelen, jos tämä kuulostaa epäkohteliaalta. Mutta te toivoitte rehellistä vastausta – ja epäilen että juuri noin minä silloin olisin ajatellut. Mutta nyt minä uskallan sanoa tuntevani teitä jonkin verran, rouva Kosonen. Ja minä olen sitä mieltä, että tämä ammatti voisi hyvinkin olla teitä varten.

Anni oli vaiti. Minä hymyilin rohkaisevasti.

– En väitä, että siitä tulisi helppoa, Huhta sanoi. – Mutta mahdotonta se ei ole. Tähän työhön kaivataan kylmähermoisia ihmisiä, se lienee olennaisempaa kuin kokelaan sukupuoli. Osa poliiseista aloittaa työnsä suoraan kentältä, mutta tavallaanhan teillä on jo kokemusta siitäkin. Ehkä teille hyvinkin sopisi seuraavaksi kurssien käyminen.

Huhta ja minä seisahduimme vasemmalla puolella seisovan rakennuksen reunalle odottamaan, kun Anni käyskenteli vastapäisen seinän viertä. Hän antoi kätensä juosta seinänpintaa pitkin, näytti harkitsevan hetken ja kurkisti sitten varovasti sisään ikkunasta. Katonrajassa näkyi lentelevän pääskysiä ja pihan poikki juoksi kellanruskea kissa. Raukea iltapäivän hetki ja maaseutumainen tunnelma palauttivat mieleeni sen, mihin minä ja Riku olimme sopineet maanantaina matkustavamme. Olin juuri aikeissa mainita asiasta kuin ohimennen Huhdalle, kun tämä rykäisi ja kysyi: – Kuinka herra Loimola on voinut?

– Riku? Kiitos kysymästä. Hyvin hän voi.

– Olin miettinyt, liittyisikö hänkin tänään seuraamme.

– Hän ei itse asiassa tiedä, että olemme täällä.

Huhta näytti yllättyneeltä, kenties hieman pettyneeltäkin.

– Niinkö? Miksi ei?

Kumarruin ja puhuin matalammalla äänellä, vaikka Anni ei mitenkään voinut kuulla meitä. – Annia ujostuttaa tämä koko juttu, vaikka minä olen toki sanonut, ettei sellaiseen ole syytä. Lupasin, etten vielä mainitse asiasta Rikulle. Hän kuvittelee, että Anni ja minä olemme kahvittelemassa Kauppatorilla.

Huhta naurahti lyhyesti ja katseli mietteliäänä merelle päin.

– Viethän herra Loimolalle terveiseni?

Nyökkäsin. – Minulla ja Rikullakin on pian edessä mielenkiintoinen tapaaminen. Minulla vaikuttaa olevan uusi asiakas. Eräässä hyvinkäläisessä tyttökodissa.

Huhta katsoi minuun kiinnostuneena. – Mitä siellä on tapahtunut?

– En ole aivan varma, myönsin. – Eräs työntekijä kirjoitti minulle kirjeen, mutta hän kuvaili tilannetta epämääräisesti. Ymmärsin, että paikan lähistöllä on sattunut jokin huomiotta jäänyt kuolemantapaus, jota tämä työntekijä, neiti Hautala, pitää epäilyttävänä.

Huhta vilkaisi minua. – Miten hyvinkäläinen neiti-ihminen osasi lähestyä sinua?

Nostin ylpeänä pääni pystympään. – Antamani lehtihaastattelun perusteella.

Olin ollut vastahakoinen, kun *Helmi*-lehden päätoimittaja Anneli Aropaltio oli hyökännyt kimppuuni ja lähestulkoon pakottanut minut haastatteluun. Mutta Riku oli kehottanut minua ajattelemaan lehtijuttua kuin mainoksena – ja oli käsittämätöntä, kuinka nopeasti olin saanut havaita, että hän oli ollut oikeassa. Suunnitelmamme oli toiminut. Neiti Hautala Hyvinkäältä oli ottanut yhteyttä ja halusi palkata minut työhön.

Huhta hymähti, mutta hänen suunsa oli hymyssä. – Tuo kuulostaa... nykyaikaiselta.

– Nykyaikaahan tässä eletään, minä vastasin hymyillen.

Venematkalla takaisin kaupunkiin Anni oli vaitonainen. Hän vilkuili välillä kohti saarta, jonka olimme jättäneet taakse, muuten hän näytti mietteliäältä ja surumieliseltä.

– Miltä paikka sinusta vaikutti? kysyin, kun pujottelimme Esplanadin molempiin laitoihin levittäytyneiden Kappeli-ravintolan pöytien lomitse. Huhta oli jatkanut takaisin asemalle sen jälkeen, kun olimme kiittäneet häntä lämpimästi hänen ajastaan. Istahdimme vapaalle puustonpenkille, ja ihmisten iloiset äänet kantautuivat yhä korviimme. Pieni poikaa ja kalaa esittävä suihkulähde pulputti vettä altaaseen, jonka ympärille oli istutettu vehreitä lehtikasveja, joskin niukanpuoleisesti. Joskus pohdin, olisiko kaupungin vain pitänyt myöntää, että juuri nyt koristeluun ei ollut ylen määrin rahaa, ja jättää nämä vaatimattomat yritelmätkin tekemättä. Kai ne toisaalta jollekulle iloa toivat.

Anni ei sanonut hetkeen mitään. Hän kietoi kätensä ympärilleen ikään kuin hänelle olisi tullut kylmä, vaikka aurinko suorastaan heli puistoa.

– Hienolta siellä näytti, Anni lopulta sanoi. – Ihmeelliseltä. Sellaiselta, ettei minun kuuluisi edes ajatella sellaista. Minä haaveilen liian suuria.

Käännyin häntä kohti. – Kiellän sinua ajattelemasta tuolla tavalla. Kuulithan mitä Huhta sanoi? Hänkin pitää sitä mahdollisena.

Anni nyökkäsi hiljaa. Sitten hän painoi päänsä. – Se vain tekee tästä kaikesta pahempaa.

Tartuin hänen käteensä. Odotin, että tymeäilmeinen vanha rouva pääsi ohitsemme ostoskori käsivarrella kiikkuen, ja kysyin

sitten hiljaisella äänellä: – Mikä sinulla on? Luulin että olisit kaikesta innoissasi.

– Olin minä... kovastikin. Mutta... mutta...

Anni vetäisi henkeä ja hänen silmiinsä kihosi kyyneliä. Hän yritti taistella niitä vastaan, mutta lopulta ne valuivat vuolaina hänen poskilleen.

– Lili... Se tapahtui sittenkin. Sain varmistuksen viime viikolla.

Hänen kätensä kulkeutuivat vatsalle ja hän vilkaisi minuun avuttoman näköisenä. Ja silloin minä ymmärsin. – Sinä odotat lasta, kuiskasin niin hiljaa kuin suinkin, vaikkei kuuloetäisyydellä ollut ketään.

Anni nyökkäsi ja lasi katseensa maahan. Kumarruin hänen puoleensa ja kiedoin käteni hänen ympärilleen. Hän painoi päätänsä kevyesti hartiaani vasten ja niiskutti siinä hiljaa.

Yritin etsiä sopivia sanoja. Olin aikaisemmin miettinyt, osaisinko minä todella iloita näistä uutisista, jos ne joskus kuulisin. Anni ja hänen miehensä Taisto olivat pitkään toivoneet lasta mutta kohdanneet asiassa suuria vastoinkäymisiä. Se oli painanut Annia – mutta en voinut olla varma johtuiko se siitä, että hän todella toivoi omaa lasta enemmän kuin mitään muuta, vai sittenkin siitä, että hän yksinkertaisesti kuvitteli, että sitä häneltä odotettiin. Ettei hän vielä ollut ”suoriutunut tehtävästään” nuorena vaimona.

Nyt oli ainakin selvää, että yksioikoisen iloiset onnittelet eivät olleet paikallaan. Mitä kaikkea Annin päässä oli liikkunut viime päivinä?

– Pelkäätkö että se tekee haaveesi tyhjäksi?

– Tietenkin se tekee, Anni mutisi paitaani vasten. – Enhän mitenkään voi juuri nyt osallistua poliisikoulutukseen. Jos se ylipäätään olisi muutenkaan ollut minulle mahdollista. Pian kaikki

jo näkevät sen minusta. Ja kun se... kun lapsi sitten syntyy... En kai minä voi tehdä sitä silloinkaan.

En tiennyt mitä sanoa. Puristin Annia itseäni vasten ja annoin hänen lepuuttaa päätään siinä kaikessa rauhassa.

– Minun kuuluisi olla onnellinen, Anni sanoi aivan hiljaa, ikään kuin hän ei olisi halunnut edes minun kuulevan sanojaan. Ohi kulki nuori mies salkku kädessään, ja hän vilkaisi meitä epäluuloisesti. Minä mulkaisin takaisin.

– Ehkä tähän kaikkeen on jonkinlainen ratkaisu, kuiskasin, mutta Anni pudisti päätään.

– Mitä vaihtoehtoja minulla on? hän mutisi, enkä osannut sanoa siihen mitään.

Olin ajatellut kertoa Annille tarkemmin, mihin minä ja Riku huomenna matkaisimme, mutta nyt minun tuskin kannatti sanoa mitään siitä, minkälaisessa ympäristössä mahdollisesti tutkisin seuraavaa rikostapaustani. Kun kävelimme vaitonaisina kotiin päin, intoni uudesta tehtävästä oli huomattavasti laantunut. Oli tyttökoti Aurorassa sattunut mitä tahansa, matka sinne ei takuulla olisi mikään huviretki.

Kaikki sanoivat, että hän oli kaunis, mutta minä tiesin paremmin.

Olihan hän sitä, tietenkin. Sokeakin olisi aistinut sen hänestä, kun hän käveli ohi epäluonnollisen pitkä kaula pystyssä ja heilautti pitkiä vaaleita hiuksiaan sivulle. Kun hän pysähtyi tuijottamaan käytävän poikki kiinteästi, kuin näkisi vain sinut eikä aikoisi perääntyä, ennen kuin myös sinä näkisit vain hänet. Tai kun hän asettui illan tullen kirjoittamaan mustakantiseen muistikirjaansa Auvon yläkerran ahtaaseen oleskelutilaan, hänelle itseoikeutetusti kuuluvalla tuolille vihreäkupuisen pöytälampan pehmeän valon alle, toinen jalka sirosti toisen alla, kynä välillä korvan taakse työnnettynä. Opin rakastamaan melkein eniten hänen ilmettään silloin, kun hän upposi syviin ajatuksiinsa.

Mutta ei hänen kauneutensa ollut olennaista. Kuka vain voi olla kaunis. Hänellä oli jotakin mitä meillä muilla ei ollut. Valtaa.

Janosin sitä siitä päivästä lähtien, kun ensimmäisen kerran näin hänet ruokalassa, piirinsä ympäröimänä. En ollut nähnyt sellaista ennen kenessäkään tytössä. Se alkoi heti, kun he asettuivat pöytään. Hän määräsi missä kukin istui. Hän ilmoitti koska syömisen sai aloittaa. Ja kun hän puhui, muut laskivat lusikkansa ja kuuntelivat kuuliaisina. Sen jälkeen hän jakeli puheenvuoroja muille. Paitisi niinä päivinä, jolloin piirin tyttöillä oli kaikkein kiivaimmat keskustelunsa. Silloin hän vetäytyi kauemmas ja antoi muiden taistella vuoroistaan kuin häkkileijonat lihapaloista. Joku aikuinen keskeytti heidät aina – meteliä ei suvaittu ruokalassa niin kuin ei muuallakaan. Mutta minä pidin silmät auki, ja niin ehdin huomioida kaikki lyhyetkin hetket.

Tarkkailin piiriä yksinäiseltä paikaltani muiden seassa samalla kun yritin unohtaa kaulassani yhä sykkivän kivun, joka teki nielemisestä tuskallista. Niinä ensimmäisinä päivinä ainoa keino hallita kipua oli keskittyä häneen, imeä häntä sisääni kuin hän olisi ollut puutarhan ruusujen makea tuoksu. Häntä ajatellessani tuntui, että kylmän nujertamat kukat edelleen tuoksuivat. Kuin minä olisin voinut vaikuttaa maailmaan vain päättämällä niin. Pikkuhiljaa kipu hellitti kokonaan. Entisen elämäni ihooni jättämät mustelmat hävisivät. Olin jälleen pinnalta ehjä.

Hänen ympärillään pyöri kolme–neljä tyttöä. Toki muutkin yrittivät. Harvassa olivat ne, joita hänen voimansa ei koskettanut tai jotka pelkäsivät häntä niin paljon, että se tukahdutti orastavan ihailun. Mutta nopeasti ymmärsin, että juuri nuo tytöt minun oli syrjäytettävä. Se riittäisi. Jos tekisin sen yksi kerrallaan, se olisi lopulta helppoa.

Opettelisin heidän heikot kohtansa. Sen, mistä hän ei tytöissä piti. Koska kukaan muu ei ollut täydellinen, oli selvää, että jokaisessa oli jotakin, mihin hän ei ollut tyytyväinen.

Ensin minun oli tehtävä tieni hänen lähelleen. Minusta tulisi yksi noista tytöistä, yksi piiristä. Se tapahtuisi huomenna, tässä kuussa, syksyllä, ensi vuonna. Sillä ei ollut merkitystä. Me olimme kaikki täällä, aidan ja porttien takana, edes hänellä ei ollut muuta paikkaa. Ja sen takia minulla oli kaikki maailman aika käsissäni.

TOINEN LUKU

Kolhiintunut, vanha avolava-auto kaarsi Hyvinkään rautatie-
aseman eteen ja pysäytti jarrut kirskahtaen tien sivuun. Hetken
kuluttua autosta astui nuhjuisiin ruskeisiin housuihin ja vaaleaan
paitaan pukeutunut mies, jonka lakki oli hiukan vinossa. Mies kat-
seli epäluuloisena ympärilleen.

– Luuletko että tuossa saapui kyytimme? Riku kysyi ja nosti kä-
den suojaksi auringolta, joka porotti pilvettömältä taivaalta.

Oli jälleen tulossa lämmin päivä. Olin tuntenut sen jo Hel-
singissä, kun olimme kävelleet aamuauringon lempeässä va-
lossa asemalle ja nousseet junan kyytiin. Mereltä pitkin kevättä
puhkunut viilentävä puhuri oli vaihtunut etelästä puhaltavaan
lämpöiseen tuuleen monta viikkoa sitten. Vaikka kello oli ollut
vasta yhdeksän, asfaltti oli jo alkanut hohkata lämpöä jalkojem-
me alla. Nyt mekkoni oli junamatkan jäljiltä ikävän hiostunut.

Mies huomasi meidät ja viittoi luokseen.

– Reino Sallinen? kysyin.

Mies nyökkäsi murahtaen. – Tekö olette matkalla Auroraan?

– Kyllä vain, Riku sanoi ja kätteli miehen. – Onko tästä pitkä-
kin matka?

– Puolisen tuntia, mies hymähti. – Menee nopeammin, jos jä-
tämme rupattelun ja lähdemme liikkeelle.

Kun hän avasi meille oven, vilkaisin Rikuun huvittuneena. Ei
mikään seuramies tämä autonkuljettaja. Hän oli läheltä katsoen iäk-

käämpi kuin olin kuvitellut, ehkä jo lähellä kuuttakymmentä vuotta. Hänen toinen silmänsä karsasti kevyesti, ja hän vaikutti muutenkin välttelevän parhaansa mukaan katsettamme. Lähdimme liikkeelle hiljaisuuden vallitessa.

Vasta kun olimme hurrutelleet parikymmentä minuuttia pitkin vanhoja maalaisteitä, uskaltauduin kysymään ensimmäisen kysymyksen.

– Kuinka kauan Auroran tyttökoti on ollut olemassa?

Mies oli pitkään hiljaa ja ehdin jo ajatella, ettei hän aikonut vastata mitään, mutta sitten hän sanoi: – Aurora on perustettu vuonna 1919.

– Kuka sen perusti? Riku kysyi.

– Herra ja rouva Antell Hyvinkäältä. Rouva on talon johdossa edelleen.

Vilkaisin ulos, missä ei näkynyt kuin peltoa ja metsää. – Onko laitos tarkoitettu ensisijaisesti orpotyöille?

Mies käänsi auton tiukasta kurvista hiekkatielle. – On kai joillakin tytoilla joskus ollut kotikin. Neiti Hautala kertoo lisää.

Auto ajoi kohti vanhan kivisen muurin jäänteitä ja lopulta niiden taa. Muurin takana hiekkatie jatkui kauniina viheriöivän koivukujan läpi. Idyllinen maalaismaisema särkyi vasta kun edessä alkoi hahmottua korkea, harmaaksi maalattu aita. Kuljettaja pysäytti auton portille, nousi ähkäisten ulos ja ähersi suuren riippulukon auki tasakustaan kaivamansa avainnipun avaimella. Kurkin ikkunasta, kun hän sisään ajettuaan nousi sulkemaan portin ja se kolahti kiinni.

Täältä ei ilmeisimminkään noin vain poistuttu ilman avainta.

Auto pysähtyi pian valkoisen, harjakattoisen kivirakennuksen eteen. Astuimme hiekkamaalle, jota ympäröivät siistiksi ajellut nurmialueet. Hieman etäämmällä vasemmalla puolellani erottui pitkänmallinen keltainen puutalo, jonka maali oli päässyt rapistumaan. Toisella puolella levisi vehreän näköinen puutarha. Siellä

kasvoi omenapuita ja huomattavan korkeita ruusupensaita, joista osassa nuput olivat jo aukeamassa. Sivulla erottui perunamaalta näyttävä alue, jonka takana viljeltiin kenties muutakin.

Tilukset olivat laajat, mutta missään ei näkynyt ketään.

Nostin katseeni ylös valkoisen rakennuksen toiseen kerrokseen. Ikkunoissa oli kappaverhot, eikä niidenkään takana erottunut liikettä. Kun vilkaisin keltaista puutaloa kohti, äkkäsin kuitenkin jonkun kasvot alakerran ikkunassa. Kun kurkistelija tajusi minun katselevan sinne päin, verho vetäistiin kiivaalla liikkeellä ikkunan eteen.

– Menkää sisään tuosta. Autonkuljettaja viittoi kivirakennuksen ovelle. – Neiti varmasti odottaa.

– Sinun jälkeesi, Riku sanoi ja vilkaisi vielä taakseen. – Kummallinen hiljaisuus täällä. Missä kaikki ovat?

– Mietin samaa, mutisin. Kumarruin kokeilemaan ovea. Se avautui narahtaen. Olin astumassa sisään, kun pysähdyin hätkähäen. Heti oven takana seisoj synkeä, hymytön hahmo kädet puuskassa rinnalla. Siihen nähden, että ulkona aurinko porotti täysillä voimilla, eteishalli oli yllättävän hämärä, ja hahmo tuntui piirtyvän eteeni kuin tyhjästä: keski-ikäinen naisihminen mustassa koruttomassa mekossa, hiukset tiukalla nutturalla.

– Herra ja rouva Loimola? Tervetuloa Auroran tyttökotiin.

Hetkeä myöhemmin istuimme vanhalla puusohvalla vaatimat-
tomasti mutta siististi kalustetussa oleskelutilassa, jonka valko-
pieliset korkeat ikkunat antoivat puutarhaan päin. Ikkunaa vas-
ten pörisi äänekäs kärpänen, mutta muuten oli hiljaista. Meidät
vastaanottanut nainen oli istuutunut selkä epäluontevan suorasa-
sa puiseen tuoliin meitä vastapäätä. Hän oli lähettänyt nuoren,
keittiöapulaisen asuun pukeutuneen tytön hakemaan tarjottavia
ja katseli nyt meitä tarkkaavaisena.

– En aivan tiennyt mitä odottaa, vaikka toki olin nähnyt valokuvanne, nainen sanoi. Hänen äänensä oli hieman käheä, ikään kuin hän ei olisi hetkeen käyttänyt sitä.

– Ja te olette neiti Kaisa Hautala? Tekö kirjoititte minulle?

Nainen nyökkäsi. – Mietin asiaa tovin. En halunnut häiritä työtänne. Mutta sitten ajattelin... Halusin kuulla mitä olisitte tilanteestamme mieltä.

Nainen oli päässyt säikäyttämään minut eteisessä, mutta vaikka hän ei edelleenkään juuri hymyillyt, ei hän aivan niin synkeältä näyttänyt kuin oli ensin vaikuttanut. Hänellä oli iästään huolimatta kauriin sävyiset ruskeat hiukset, joiden seassa toki oli myös harmaata, ja melko suuret silmät, joiden katse oli tarkkaavainen. Hän oli pitkä ja leveäharteinen ja vaikutti rauhalliselta liikkeissään.

– Luin kirjeenne mielenkiinnolla, sanoin. – On siis sattunut kuolemantapaus?

Neiti Hautala oli aikeissa sanoa jotakin, mutta samassa kuului kolinaa ja pientä jupinaa. Keittiöapulainen tasapainoili kynnyksellä hopeatarjottimen kanssa, mutta sai kuin saikin sen pidettyä pystyssä. Neiti Hautala huokaisi, kun tyttö korjasi kasvoilleen hymyn ja riensi kattamaan eteemme ruusukuvioiset kupit.

– Saako olla kahvia? neiti Hautala kysyi. Hän vilkaisi toruvasti tytötä, joka luikki nopeasti tiehensä saatuaan kaiken purettua.

– Kiitos, Riku sanoi, – juomme mieluusti kupilliset.

Tai useammat, ajattelin. Oli taas kulunut liian pitkä tovi siitä, kun olimme saaneet käsiimme oikeaa kahvia. Riku oli hankkinut pussillisen ”tuttaviltaan” joskus vapun jälkeen, mutta olimme unohtaneet säästeliäisyyden hyveen ja juoneet kaiken aivan liian nopeasti.

Kun neiti Hautala oli kaatanut kaikille kuppeihin uljaan tuoksuista, höyryävää juomaa, kysyin uudestaan: – Mikä sai teidät kirjoittamaan minulle?

Neiti Hautalan kasvoille levisi huolestunut ilme. – Muut väittä-

vät, ettei asiassa ole mitään kummallista, tavanomainen karkulainen vain. Mutta...

– Onko joku tytöistä karannut? Riku kysyi.

– Meillä ei ole ollut karkaamistapauksia pitkään aikaan, neiti Hautala sanoi napakasti. – Mihin he lähtisivät, kun heistä pidetään täällä hyvää huolta? Kyse on apupojastamme, nuoresta Benjamin Kyrölästä. Hän kävi auttelemassa puutarhassa ja kunnostustöissä.

– Poikako hukkuu?

Neiti näytti synkeältä. – Metsässä ulkoillut paikallinen mies löysi hänet läheisestä metsälammesta noin kolme viikkoa sitten. Sitä pidettiin onnettomuutena. Tai sitten...

Riku rykäisi. – Ajateltiin, että hän oli itse hypännyt veteen?

– Sitä tarkoitin, neiti Hautala sanoi hiljaa.

– Mutta te ette usko kumpaankaan? minä kysyin. – Mikä saa teidät ajattelemaan niin? Mitä poliisi on kertonut?

– En tiedä, mitä he ovat saaneet selville, neiti Hautala sanoi. – He kävivät täällä kerran, mutta eivät he kertoneet meille mitään, kysyivät vain, koska olimme nähneet pojan viimeisen kerran.

– Koska te sitten näitte hänet?

– Kolme päivää ennen kuin hänet löydettiin lammesta. Ja minä... Minä uskon, että juuri sen päivän yönä hän kuoli. Uskon, että joku kohtasi Benjaminin täällä talolla sinä yönä ja vei hänet metsään.

– Ja sen jälkeen tämä joku työnsi pojan lampeen, minä sanoin hitaasti.

– Missä poika asui? Riku kysyi.

– Sukulaismiehen luona vanhassa torpassa kilometrin päässä, neiti Hautala kertoi.

– Pääsikö hän sinä yönä kotiin?

– Sinne hän lähti päivän päätteeksi. Mutta... minä luulen, että myöhään illalla hän palasi Auroraan.

– Näittekö hänet itse?

Neiti Hautala pudisti päätään. – En varsinaisesti. Heräsin yöllä etäisiin ääniin ja niin kuin tapani on, lähdin tarkastamaan tilannetta. Kuljin tämän rakennuksen läpi, ja kun en nähnyt ketään, kurkistin pihamaalle. Tässä talossa, jossa me henkilökunnan jäsenet asomme, on kaksi huonetta, joihin joskus majoitamme yksittäisiä tyttöjä palkkioksi hyvästä käytöksestä, mutta muut nukkuvat puutalossa, jota kutsumme Auvoksi. Kuljin pihamaan poikki ja kiertelin Auvoa hetken. Talossa ei näkynyt liikettä. Mutta sitten kuulin ääniä portilta päin.

– Ääniä?

– Joku huusi siellä, neiti Hautala sanoi tiukka katse silmissään.

– Ensin kuulin miehen äänen, sitten naisen. Riensin äänien suuntaan, mutta en nähnyt ketään. Kävin tiluksia ympäröivällä aidalla asti.

– Palasitteko sen jälkeen nukkumaan?

– Jäin hetkeksi tarkkailemaan tilannetta päärakennuksen kuistille. Mutta en kuullut tai nähnyt mitään, ja niinpä lopulta menin vuoteeseen. Matkalla katsoin ajan eteisaulan suuresta kaappikellosta: kaksikymmentä vaille yksi.

– Sanoitte kuulleenne miehen huudon, sanoin. – Kuinka monta miestä talossa sinä yönä oli?

– Ainoastaan autonkuljettajamme Reino Sallinen, joka teidät nousti asemalta.

– Olisiko huuto voinut olla hänen?

Neiti Hautala pudisti tiukasti päätään. – Hän on jo vanha mies, ja tämä oli kimakampi ääni.

Vilkaisin Rikuun. – Ja se sai teidät epäilemään, että huutaja oli Benjamin.

– En tietenkään epäillyt sitä heti, neiti Hautala sanoi. – En tiennyt mitä ajatella. Tuumin jo kuulleenani omiani. Mutta sittenkin... Sinä yönä oli hyvin hiljaista, ei tuulta, ei juuri muita ääniä. Linnunlaulukin yltyy aina vasta aamuyön tunneiksi. Ja huudot olivat hyvin selvät.

Olen varma, etten kuvitellut niitä. Ja kun Benjamin sitten löydettiin lammesta...

– Oliko Benjaminin tarkoitus olla niinä päivinä työssä?

– Kyllä, heti seuraavana päivänä. Kun häntä ei sen jälkeisenä päivänäkään kuulunut, lähetin Reinon kysymään hänen sukulaiseltaan, missä hän oli. Mies, Aimo Kyrölä on hänen nimensä, ei ollut nähnyt Benjaminia sen yön jälkeen. Hän oli huolissaan, mutta ei tiennyt mitä hänen pitäisi tehdä. Aimo menetti sodassa toisen jalkansa, ja niinpä hänen on vaikea liikkua.

Tuumin kuulemaani ja nousin pystyyn. Astelin muutaman rauhallisen askelen huoneen suurille ikkunoille. Auringonvalo siilautui sisään ja lämmitti kasvojani. Ulkona nurmialueilla ei näkynyt lainkaan varjoja. Autereinen keskipäivän aurinko, siistit ruohikot. Syvä rauha. Mutta piilotteliko tämä talo jotakin synkkää salaisuutta?

– Neiti Hautala, kysyin ja käännyin hitaasti takaisin häntä kohti, – miksi tämän pohjan kohtalo mietityttää teitä niin paljon? Miksi näitte vaivan, että kirjoititte minulle, tuntemattomalle helsinkiläiselle? Ymmärrän, että teitä surettaa tutun työntekijän kohtalo, mutta... Hän oli sittenkin vain poika, joka kuulostaa olleen lähtöisin köyhistä oloista. Useimmat eivät piittäisi hänen kohtalostaan.

Neiti Hautalan kasvoille laskeutui tummanpuhuva ilme, kuin varjo olisi langennut niiden ylle.

– Minä haluan tietää, mitä tapahtui, hän sanoi hitaasti. – Entä jos... Entä jos joku täällä teki hänelle pahaa? Hän oli vain viaton poikanen.

– Entä muut? Kiinnostaako heitäkin?

– Kaikki ovat takuuvarmasti uteliaita tietämään, miksi te olette täällä, rouva Loimola, neiti Hautala sanoi naurahtaen hiukan. Nyt hänen ilmeensä näytti taas levolliselta.

En tarkoittanut aivan sitä, ajattelin. Mutta tein päätöksen udella asiasta muilta talon asukkailta. Oliko Kaisa Hautalalla erityisiä syitä